

A PRÓFÉTASÁG LELKÉNEK MEGNYILVÁNULÁSA

A szentély és a szombat tanítása mellett a szombattartó adventisták harmadik jellemzője az a meggyőződés volt, hogy a prófétaság ajándékát, amelyet Krisztus a többi „lelki ajándékkal” együtt az egyházba helyezett, nemszándékozott csak az őskeresztény egyházra korlátozódni. E hitüket arra alapozták, hogy miután Krisztus a mennybe ment, „ajándékokat adott az embereknek”, „Ő adott némelyeket apostolokul, némelyeket prófétákul, némelyeket evangélistákul, némelyeket pedig pásztorokul és tanítókul a szentek tökéletesbbitése céljából szolgálat munkájára, a Krisztus testének építésére: míg eljutunk mindnyájan az Isten Fiában való hitnek és az Ő megismerésének egységére, érett férfiúságra, a Krisztus teljességével ékeskedő kornak mértékére.” (Ef. 4:11-13.)

Ezért úgy gondolták, hogy azok, akik „várják a mi Urunk Jézus Krisztus megjelenését, semmi kegyelmi ajándékot ne nélkülözzenek,” különösen „a Krisztus bizonyágtételét”. (I. Kor. 1:6-7.) – a „Jézus bizonyágtételét” máshol a „prófétálás lelkének” nevezik, és különösen összefüggésben az egyház „maradékával.” (Jel. 12:17.; 19:10.)

I. Az Isten által létrehozott üzenetközlés csatornája

1. A PRÓFÉTA SZEREPE ISTEN TERVÉBEN - Az elmúlt korszakokban Isten gyakran beszélt embereken keresztül, akiknek ihletett isteni üzeneteket sugalmazott. A prófétai szolgálatra való elhívás nem emberi megbízás alapján történik, hanem Istentől jön, és akkor az meggyőző erővel és hatalommal jött közvetlenül a választott egyénhez. (Zsid. 5:4., II. Pét. 1:21.) (**965**) A hírnököt a régi időkben „nézőnek” nevezték (I. Sám. 9:9) – aki a természetes látáson túl lát dolgokat, gyakran Istentől eredő látomásban vagy álomban (IV. Móz. 12:6.). Néha követnek nevezték (II. Krón. 36:15.), és néha órállónak (Ezék. 3:17.). De gyakrabban hívták „prófétának”, - nem csak *jósnak*, mint ahogy mi használjuk általában manapság ezt a szót, hanem egy *előre megmondónak*, vagy egy *valakiről beszélőnek* - Isten szóvivőjének. Ezek, az élet minden területéről elhívott próféták, erkölcsi és vallási tanítók voltak. Gyakran voltak reformátorok, tanácsadók és lelki irányítók, valamint közvetlen vagy távoli jövőbeni eseményeket mondtak meg előre.¹ Néhányan, mint Illés, csodákat tettek; mások, Keresztelő Jánoshoz

hasonlóan, nem tettek csodákat. Azonban Isten megbízásából (II. Pét. 1:21.) mindannyian Istentől jövő üzeneteket, és nem a sajátjukat közvetítették. Hóseásnak mondta Isten: „Mert én szólottam a prófétákhoz; én sokasítottam meg a látásokat, és én szóltam hasonlatokban a próféták által.” (Hós. 12:10.)

Tehát Isten kijelentheti szándékát a prófétáknak látomásokban, álomban, szóbeli üzenetben vagy másképpen.²

2. A BIBLIA A PRÓFÉCIA LEGFŐBB FORRÁSA – Isten ihletett kinyilatkoztatásának az ember számára adott legfőbb megnyilatkozása megtalálható e páratlan könyvben, az Isten Szavában (Zsid. 4:12.). Azt olvassuk, hogy „a teljes Írás Istentől ihletett” (II. Tim. 3:16.), és hogy „a Szent Lélektől indítatva szólottak az Istennek szent emberei” (II. Pét. 1:21.). Mózes volt az első próféták egyike, aki megkapta és továbbadta az „Isten ujjával” írt egyedülálló Tízparancsolatot, (V. Móz. 9:10.), melynek elvei az összes civilizált nemzet erkölcsi törvényeinek alapját képezik. Rajta keresztül adta Mózes Izraelnek a ceremóniális törvényeket is, melyek előremutatva jelképezték az évenként ismétlődő **(966)** áldozatokban Krisztus engesztelő halálát – az elveszett világért hozott elégséges áldozatot – és előrevetítették az emberiség nagy Főpapjának mennyei szolgálatát, mely a bűnnek a világegyetemből való teljes kiirtásával fejeződik be.

Prófétai ajándékon keresztül ismételten emlékeztette Isten Izrael elpártolt gyermekeit nemzetük fennállása alatt – dorgált, figyelmeztetett, kérelt, előre megmondta hitehagyásukat és szétszórásukat, megígérte a Megváltó és Messiás eljövetelét, és megmutatta előre a világ történelmének utolsó eseményeit, valamint Isten dicsőséges országát. Köztük volt Jóel, aki hirdette „az Úr napját”; Ésaías összefoglalta a messiási próféciákat; Mikeás előre megjövendölte a Messiás születésének helyét; Jeremiás az eljövendő pusztulást; Zakariás szintén „az Úr napjáról” írt; Habakuk az igazak győzelméről és még sokan mások.³ Természetesen Dániel, az ihletett jövendőmondó, amint ezt a négy kötetben keresztül láttuk, a korszakokat átfogó ívet – és végül befejezve az „idők végével”. Bennük és általuk az összes vázlatprófécia és kijelentés beteljesedése, célja és csúcspontja mindig a nagy hatalommal és dicsőségesen megvalósuló Krisztus második eljövetele.⁴

Ezután következnek az ószövetségi íróktól elválaszthatatlanul összekapcsolva az apostoli vagy újszövetségi írók, akik Krisztusról, a legnagyobb Prófétáról és a jövendölések beteljesedéséről ihletett beszámolót adtak, valamint a gyermek keresztény egyház első napjainak

elbeszélése.⁵ Majd az utolsó idők prófétái – Pál, Péter és végül János, a szeretett tanítvány, aki a Jelenések könyvével zárja Isten könyvét, amely minden idők legcsodálatosabb próféciagyűjteménye – Dániel könyvének teljes kiegészítője. Az a felismerés, hogy a Biblia a prófétálás ajándékának sorozata, közvetlen Magától Krisztustól és a Szentlélektől ered, és Isten legjobb ajándéka az embernek, a prófécia ajándékát bármilyen furcsa kiszámíthatatlanság világából a legmagasabb síkra emeli, melyen a megváltás csodálatos terve működik.

(967) 3. AZ ÉRINTKEZÉS TERMÉSZETES ÚTJA – A próféciát, Isten a maga által választott eszközein keresztül adja, ezért lett az oktatás, figyelmeztetés és útmutatás szokásos, természetes módja. Következésképpen a próféta ajándékának eredeti adományozása egy olyan áldás, mely az Isten és népe közötti szoros kapcsolat bátorító biztosítása. Így a prófécia egyedül csak a keresztény egyháznak lett adva, a Lélek más ajándékaival együtt, mint például apostolok, tanítók, segítők, ügyintézők. (I. Kor. 12:28.) Azonban a prófétálás ajándéka egyértelműen nem korlátozódott az apostolokra vagy nem korlátozta a Biblia íróit. Az őskeresztény egyházban találhatjuk Agabust és más meg nem nevezett prófétákat (Apcs. 11:27-28.; 21:10-11.), bizonyos prófétákat Antiochiában (Apcs. 13:1.), Júdást és Silást (Apcs. 15:32.) és Fülöp evangélista négy lányát (Apcs. 21:9.).

4. A PRÓFÉTIKUS KIJELENTÉSEK ISTENI MÓDSZERE – Isten pátriárkákat, papokat, apostolokat, laikusokat és nőket épp úgy választott, mint férfiakat, hogy útbaigazítást kapjanak és tovább adják azt az embereknek. Jól példázza ezt az isteni módszert Jeremiás és Ámos elhívása:

„Szóla pedig az Úr nékem, mondván,...megszenteltelek; prófétának rendeltelek a népek közé...Menj el mind azokhoz, akikhez küldelek téged, és beszéld mindazt, amit parancsolok néked....És kinyújtá az Úr az ő kezét, és megilleté számat, és monda nékem az Úr: Ímé, az én igéimet adom a te szádba!” Jer. 1:4-9.

„Nem vagyok próféta, sem prófétának fia; barom-pásztor vagyok, és vad füget szedek; De elhívott engem az Úr a nyáj mellől, és mondá nékem az Úr: Menj el és prófétálj az én népemnek, az Izráelnek!” Ámos 7:14-15.

Volt néhány próféta és prófétanő, akik szóbeli üzeneteket közvetítettek, melyeket csak ritkán, vagy sohasem jegyeztek fel – mint pl. Miriam (II. Móz. 15:20.), Debóra (Bir. 4:4.), Aszáf (II. Krón. 29:30.), Hémán (I. Krón. 25:5.), Hulda (II. Krón. 22:14.), Mikeás (II. Krón. 18:6-7.), Azariás (II. Krón. 15:1.), Eliézer (II. Krón. 20:37.), Odéd (II. Krón. 28:9.), és más meg nem nevezett próféták (Bir. 6:8.a; I. Sám. 2:27.a; II. Krón. 25:7-10.). Aztán ott voltak különböző próféták, akik üzeneteket írtak, de írásaik nem kerültek be a Szent Kánonba **(968)** – mint pl. a Jazer könyve (Józs. 10:13.; II. Sám. 1:18.),

Náthán próféta könyve (II. Sám. 7:2.a; I. Krón. 29:29.; II. Krón. 2:29.), Gád, a látnok könyve (II. Sám. 24:11.; I. Krón. 29:29.), Iddó próféta könyve (II. Krón. 9:29.; 12:15.), Jehu könyve (II. Krón. 20:34.), Ahija könyve (II. Krón. 9:29.) és Semája könyve (II. Krón. 12:15.). Írásaikról keveset tudunk, nyilván helyi és ideiglenes jellegűek voltak. Mégis elismert próféták voltak.⁷

Mint említettük, Isten szokásos érintkezési módszere ezekkel a régen elhívott prófétákkal gyakran látomások és álmok formájában volt (IV. Móz. 12:6.). Ebbe beletartoznak az éjszakai látomások vagy álmok, melyeket a próféták kaptak, és melyekről ünnepélyesen kijelentették, hogy azok közvetlen Istentől való kinyilatkoztatások (Dániel 7. fejezet prófétikus jelképei), valamint mások jelenlétében kapott nyilvános látomások. Ezek közül némelyiket bizonyos fizikai jelenségek kísérték.

Például Dániel – aki hasonló kinyilatkoztatásokban kapott prófeciákat, a kutatások sokaságát jegyezték fel ebben a négy kötetben – leírja látomásban nyert tapasztalatait. Először elvesztette, majd visszanyerte fizikai erejét, „lélegzet sem maradt benne”. (Dán. 10:7-11. 15-17.) Ebben a konkrét esetben egy angyal, miután megerősítette a prófétát, szóbeli üzenetet adott át. Máshol némileg azonos hatást említenek Ezékielről (Ezék. 1:28.), Pálról (Apcs. 9:4.) és Jánosról (Jel. 1:17.). És egy másik esetben még egy másik részlet leírása is utal erre – a próféta leírta, amint leesett, a szeme nyitott volt. (IV. Móz. 24:2-4. 15-16.) Olyan valóságosak voltak Pál „látomásai és kijelentései”, hogy azt sem tudta, „testben volt-e” vagy „testen kívül”, mikor úgy látszott, hogy elragadtatott a mennybe. (II. Kor. 12:1-4.)

Pál említi, hogy hallott olyan dolgokat, melyeket nem szabad embernek kibeszélnie. János látomásai a Jelenésekben legtöbbszörre képszerűek – élénk jelenetek játszódtak le, melyeket később leírt. Dániel kinyilatkoztatásait néha szóban adja az angyal (Dán. 10.), **(969)** és néha képszerűen (Dán. 7.). Ésaías és Ezékiel mindkét típus szerint kapott, de úgy tűnik néhány próféta csak szóbeli üzeneteket kapott.

A prófeciák kutatói megtárgyalták a kinyilatkoztatások e különféle megjelenési formáit. De a hitetlenek, akik mindig is hajlamosak tagadni a természetfelettit a kereszténységben, folyamatosan megpróbálták kimagyarázni a bibliai próféták által leírt látomásokat, azt állítják, hogy az ilyen jelenségek csak a fanatikusok, rajongók, epilepsziások vagy önkívületbe kerülő médiumok mesterkedései, vagy hisztéria eredménye volt, érzékcsalódás, vagy valamilyen más idegrendszeri rendellenesség, vagy az esemény utáni beszámoló eredménye volt – bármi, kivéve annak egyszerű elismerését, hogy azok az emberek Isten prófétáiként tevékenykedtek.⁸

5. A PRÓFÉTASÁG AJÁNDÉKA KIVÉSZ AZ EGYHÁZBÓL – De amint az őskeresztény egyház elveszítette első szeretetét, miközben az egyházszervezet megsokszorozódott, és a dogma a hitelvekben kikristályosodott, akkor a korábbi hit és erő lehanyatlott. Egyidejűleg megszűnt a prófétaság ajándéka. Hamis kinyilatkoztatások rontották a valódiak tekintélyt (I. Kor. 14:26-29.), és az emberek egyre inkább a katolikus egyház növekvő tekintélye felé fordultak, melyben végül is a pápát tekintették Isten szószólójának, és végül csalhatatlannak jelentették ki, mikor nyilvánosan hitről vagy erkölcsről beszélt.⁹ J. C. Lambert is ugyanezen két okot nevezi meg, ami a „próféciai szolgálat fokozatos kirekesztéséhez” vezetett: hamis próféták és –

„a hivatásos lelkészség növekvő fontossága, mely kezdett igényt tartani azokra a tisztségekre, melyeket előzőleg csak a próféták töltöttek be ... A hivatásos osztály kezébe ment át fokozatosan minden hatalom az egyházban és ... az újszövetségi értelemben megkülönböztetett próféta teljesen eltűnik a katolikus egyházból, amint a hivatásos lelkész veszi át az ihletett lelkészi szolgálatot”.¹⁰

(970) A reformáció idején, mint a Zwichau-i „hóbortosok”, akik elegendő fanatikus „prófétát” állítottak elő fő protestáns testületek vezetésére, elutasítva a prófétaság ajándékára vonatkozó valamennyi igényt, amit arra hivatkozva tartottak fanatikusnak és hamisnak, hogy az ilyenek egyértelműen csak az ószövetségi vagy az apostoli kor tartozékai. Valóban, mind a mai napig gyakran igazolják fenntartásukat azoknak az állításával, akiknek állítólagos kinyilatkoztatásai nincsenek összhangban az Isten Szava által adott próbákkal, melyek gyakran ellentétesek a realitásokkal és a tényekkel is. Bizonyíték erre az angliai irvingisták (lásd III. kötet), és Amerikában a mormonok, spiritiszták és a shakerek.

6. AZ AJÁNDÉK HELYREÁLLÍTÁSA AZ UTOLSÓ NAPOKBAN VÁRHATÓ – Az első szombattartó adventisták megértették, hogy a Biblia megjövendölte Sátán hamis csodáit az utolsó napokban. (II. Thess. 2:9.; Jel. 16:14.) Másrészt nem tudtak szabadulni attól a meggyőződéstől, hogy a Szentírás ugyanakkor rámutat arra, hogy a prófétaság ajándéka biztosíték lesz az utolsó napok „maradék” egyháza számára. Megfigyelték, hogy Jézus figyelmeztést ad a *hamis* próféták ellen a második eljövételét megelőző jelek között. (Máté 24:24.) Ha nem lett volna oka rá, vajon óvott volna *mindenféle* prófétától, ha nem lenne igaz próféta abban az időben? Arra is felfigyeltek, hogy Krisztus határozottan megmondta, hogyan különböztethető meg az igaz a hamis prófétától – „gyümölcsaik szerint” (Máté 7:10.); hogy Jézus figyelmeztette arra az egyházat, hogy „próbáljátok meg a lelkeket, ha Istentől vannak-e” mert sok a hamis próféta (I. Ján. 4:1.); és hogy Pál figyelmeztetett, hogy „a

profétálást meg ne vessétek”, hanem hogy különböztessétek meg az igazat a hamistól (I. Thess. 5:20-22).¹¹

Meggyőződésük volt továbbá, hogy ők képezték Jel. 12:17. megjövendölt „maradékát”, melyet az jellemzett, hogy megtartják „az Isten parancsolatait és a Jézus hitét”, és hogy birtokukban van „Jézus bizonyágtétele”, mely a meghatározás szerint „a prófétaság lelke.” (Jel. 19:10.)¹² Tehát rájöttek, hogy úgy tekintsék a prófétaság ajándékának helyreállítását, **(971)** mint Isten tervének részét utolsó napi „maradék” népe számára, határozott összefüggésben az „Isten parancsolata” szerinti szombat helyreállításával.

Megtalálták, hogy a prófécia kapcsolata az Isten törvényével gyakran megjelenik a Bibliában: „Mikor nincs mennyei látás („prófécia” más fordítás szerint), a nép elvadul; ha pedig megtartja a törvényt, óh mely igen boldog!” (Péld. 29:18.) „Nincs törvény többé, sőt prófétái sem nyernek látást az Úrtól.” (Jer. sir. 2:9.b.; – angol fordítás – Ez. 7:26.) És az Úr megtagadta, hogy Ezékielnek üzenetet adjon, mivel Izrael fiai „törvényeimet megvetették és parancsolataimban nem jártak, és szombataimat megfertőztették, mert bálványaik után járt vala szívük.” (Ez. 20:3., 16.) Csak a prófétaság ajándékának újszövetségi hátterén a prófécia és a történelem világos megértése képes elosztatni azt az ösztönös és máskülönben elkerülhetetlen tévovázást, melyet az anyagi modern kor ápol a prófétaság ajándékának bármilyen utolsó napi megnyilatkozásával kapcsolatban.

Felismerték, hogy a profétálás ajándéka bármilyen modern megnyilvánulásának valóságát bizonyítani kell világos bibliai *próbák* összevetésével, szigorúan alkalmazva azokat. És az a négy elismert bibliai próba, mellyel ellenőrizni lehet a következő: (1) egyezés „a törvénnyel és bizonyágtétellel” [Ésai. 8:20,] (2) hűség a hithez [V. Móz. 13:1-5.],¹³ (3) egészséges, tápláló gyümölcsöket teremjenek [I. Ján. 4:1-3., Máté 7:10.] és (4) jövendölése beteljesedése [V. Móz. 18-20-22]. Ezen kívül másik hat *bizonyítékot* is idesorolhatunk, melyek segítik az ajándék próbáját: (1) az adott tanácsok gyakorlati jellege, (2) alkalmazásuk időszerűsége, (3) magas lelki színvonaluk, (4) az a mód, ahogyan kapják és továbbadják az üzenetet, (5) a közvetített üzenet bizonyossága és (6) függetlenség a külső befolyásoktól.¹⁴

(972) Az első Szombattartó Adventisták arra a meggyőződésre jutottak, hogy a Biblia jövendöléseivel és előírásaival összhangban a profétálás ajándéka jelenleg az advent mozgalomban Ellen G. White (sz. Harmon) munkájában nyilvánul meg. Nem tartották őt alapítójuknak, vagy megkülönböztető hittételeik kezdeményezőjének, mint láttuk,¹⁵ hanem

olyan valakinek, mint akit Isten arra választott ki, hogy segítsen lábukat a Szentírás szilárd szikláján megőrizni – ami az igazi protestáns álláspont. Nem tették az írásaiba vetett hitet a gyülekezeti tagság feltételévé sem.¹⁶

Állították, hogy az így kapott tanácsok semmi módon nem tesznek hozzá, vagy nem helyettesítik a Bibliát, de mindig meg kell vizsgálni a Szentírás szerint; azért kapták, hogy őrizze őket a tévedésektől és fanatizmustól, hogy felfedje a bűnt és a helyes utat, megszólaltassa a figyelmeztető jeleket, mikor veszélyes irányba megy a tévelygő és helyes irányba terelje, és lábukat megőrizze a Szentírás szilárd ösvényén, egyenes irányba vezetve előre, az Isten országa felé. Mindig ragaszkodtak ahhoz, hogy a prófétaság Lelke¹⁷ által adott írásait senki ne tekintse a kánoni Szentírás részének vagy toldalékának, melyről mindnyájan azt tartották, hogy a Jelenések könyvével lezárult. Ettől az állásponttól sohasem tértek el.

7. A PRÓFÉTASÁG LELKÉNEK VISZONYA A BIBLIÁHOZ – Ennek a kapcsolatnak a kérdése olyan életfontosságú volt az adventistáknak, hogy kíváncsiaknak tartjuk azt itt részletezni. A James White által adott kitűnő korabeli nyilatkozatokat a Prófétaság Lelkének vagy a lelki adományoknak a Bibliával való kapcsolatáról, akit Joseph Bates-el együtt széleskörben a Hetednap Adventista felekezet elismert alapítójának tekintettek. Kijelentette:

„A Biblia a mi lámpásunk, útmutatónk. Ez hitünk és cselekedeteink szabálya: **(973)** még mindig nincs ok arra, hogy Isten ne adhatna különleges kinyilatkoztatásokat, hogy a tévedőket Istenhez és az ő élő Igéjéhez vezettesse.”

Két évvel később, 1851-ben kijelentette:

„A Lélek ajándékainak, mindig a megfelelő helyen kell lenni. A Biblia egy örök szikla. Hitünk és cselekedeteink szabálya. Abból az Isten embere 'minden jó cselekedetre felkészülhet'. Ha Krisztus egyházának minden tagja szent, ártatlan, bűnösöktől elkülönült, és a Szentírást szorgalmasan és kötelessége tudatában imádkozó szívvel, a Szentlélek segítségével kutatta, úgy gondoljuk, akkor képes felismerni 'minden jó cselekedetre' vonatkozó összes kötelességét. Így 'lehet az Isten embere tökéletes'. De mivel ennek az akadálya létezik, és mindig is létezett, Isten az ő nagy kegyelméből megszánta a népe gyöngeségét, és az evangéliumi egyházba helyezte ajándékait tévedéseink kiigazítására, és hogy élő Igéjéhez vezet bennünket. Pál azt mondja, hogy azok 'a szentek tökéletesbítése céljából vannak, míg eljutunk mindnyájan a hit egységére'. - Az egyház kétségbeesett szükséglete tökéletlen állapotában Isten alkalmá, hogy a Lélek ajándékait kinyilvánítsa.

„Minden kereszténynek ezért kötelessége, hogy a Bibliát tekintse hite és kötelessége tökéletes zsinórmértékének. Buzgón kell imádkoznia, hogy a Szentlélek legyen segítségére a Szentírás kutatásában, hogy felismerje a teljes igazságot és minden kötelességét. Nem áll szabadságában elfordulni attól, hogy kötelességeit az ajándékok bármelyikén keresztül tanulja meg. Amelyik pillanatban mégis azt teszi, hogy elfordul, szerintünk az ajándékot helytelenül fogja fel, és végzetesen veszélyes álláspontra helyezkedett. Az Igének kell elől

állni, és az egyház figyelmének, mint eljárása szabályán és a bölcsesség forrásán függni azon, melyből megtudhatjuk 'minden jó cselekedetre' vonatkozó kötelességünket. De ha a gyülekezet egy része eltévelyedik a bibliai igazságoktól és elgyengül, beteg lesz, és a nyáj úgy szétszóródik, úgy hogy Isten szükségesnek látja a Lélek ajándékait alkalmazni a tévelygők helyrehozatalára, megújulására és gyógyítására, akkor nekünk azt hagynunk kell."

Ellen White mindig a Bibliát magasztalta, a saját életére a kijelentett igazság forrásának, a szentségre vezérlő útikalauznak, az igaz hűség kézikönyvének, és az élő Isten szavának tekintette. Az Igéhez és a saját írásaihoz való viszonyáról következetesen kijelentette:

„Figyelmedbe ajánlom kedves olvasó az Isten ígését, mint hited és cselekedeteid zsinórmértékét. Annak szavai szerint leszünk megítélve. Isten az ő Igéjében látomások adományozását ígerte az 'UTOLSÓ NAPOKBAN'; nem egy új hitszabályként, **(974)** hanem népe vigasztalására, és azok megsegítésére, akik eltévelyedtek a bibliai igazságtól."

Az Isten Igéje elégséges a leghomályosabb elme megvilágosítására, és mindenki megértheti, aki vágyakozik annak megértésére. Mindezek ellenére vannak, akik vallják, hogy Isten Igéjét teszik tanulmányuk tárgyává, életük azonban szöges ellentétben van annak világos tanításával. Azért, hogy ne hagyja a férfiakat és nőket mentség nélkül, Isten egyszerű és éles bizonyágtételeket adott, melyek visszahozzák őket ahhoz az Igéhez, melynek követését elhanyagolták."²⁰

„A bizonyágtételek célja nem az Isten Igéjének lekicsinylése, hanem a felmagasztalása, és hogy az igazság szépséges egyszerűségéhez vonzza az értelmet, mely mindenkre hatással lehetne."²¹

8. A „PRÓFÉTASÁG LELKE” KIFEJEZÉS JELENTÉSE – Jel. 19:10-ben a „prófétaság lelke” kifejezést alapjában véve úgy határozhatjuk meg, hogy a Szentlélek beszéde vagy prófétálása egy Isten által választott prófétán keresztül, mint az megszokott eljárásmódja volt egyházával a múlt összes érintkezése során. Így volt ez mind az Ószövetség idején, mind az apostolok napjaiban. A Szombattartó Adventisták arra a meggyőződésre jutottak, hogy ezt ismét megtalálhatjuk az utolsó napokban, a maradék részében, vagyis a keresztény egyház utolsó szakaszában. Hitték, hogy a Prófétaság Lelke arra volt rendelve, hogy jelen legyen az utolsó idők egyházának különleges irányításában.

Hitték, hogy az emberrel való közlésnek ez volt az Isten által megjelölt, mindent átfogó elképzelése, és nyilvánvalóan ez volt János apostol célja is. Őt magát azért száműzték Pátmosz szigetére, mert abban az időben „Jézus bizonyágtételéről” beszélt (Jel. 1:2. 9.), melyről határozottan kijelentette, hogy az azonos a „prófétaság lelkével” (Jel. 19:10). A Jelenések könyve,

melyet az apostol írt, kiváló bemutatása volt „Jézus bizonyágtételének.” (Jel. 1:1.)

(975) A Jelenések könyve a prófétai kinyilatkoztatások csúcspontja, melyet Isten nemcsak a korszakok küzdelmének nyilvánosságra hozatalára adott, hanem hogy egy különleges értelemben átvezesse a maradék egyházat a föld utolsó óráinak végső jeleneteiben. A könyv, vagyis a Jelenések próféciai ezért a maradék egyház érdeklődésének és tanulmányozásának különleges tárgya – mivel leírja a Második Advent Mozgalom keletkezését és fejlődését, felhatalmazást ad megbízatása és üzenete teljesítésére, és végül a megígért győzelmet. (Jel. 14: 6-12.) És a Prófétaság Lelke utolsó megnyilvánulásának – úgy következtek - az Isten parancsolatai megtartásának megújulásával és a Jézus eredeti hitének helyreállításával elválaszthatatlan kapcsolatban kell lenni.

9. SEGÉDESZKÖZKÉNT, MINT EGY NAGYÍTÓ SEGÉDKEZIK – Az első szombattartó adventisták a Bibliát alapvetőnek, egyetlennek és teljesnek tekintették, hitük és cselekedeteik egyedüli szabályának. Amit ők a „prófétálás Lelke” tanácsainak neveztek, azt elsősorban, egy segédeszköznek tekintették a Biblia teljesebb, világosabb megértéséhez. Találónan hasonlították azon tanácsokat egy nagyítóhoz, mely nem valami újat hoz elő, hanem részleteket tisztáz, melyeket egyébként az emberi szem elkerülhet. Ellen White maga is „egy kisebb fénynek nevezte azt, mely az embereket elvezeti a nagyobb világossághoz, [a Bibliához].”²⁶

Tehát elfogadták ezeket a tanácsokat, mert meggyőződtek arról, hogy azok megfelelnek a bibliai előírásoknak, melyeket a Prófétaság Lelke megjövendölt az utolsó napokra, és azok alapvetően megegyeznek a Biblia lelkiületével és kifejezett tanításaival. Folyamatosan igényelték, hogy az írásokat mindig az Ige által kell megítélni, és el kell utasítani bármilyen eltérő hittételt vagy erkölcsi tanítást, vagy ami ellentétes a Bibliával.²⁷

Azonfelül az összes megkülönböztető bibliai igazságot, amelyen a Szombattartó Adventisták hitközössége alapult, **(976)** közvetlenül szorgalmas és imádkozó Szentírás tanulmányozással tartották fenn. Kezdetben egyetlen fontosabb hittételt sem fogadtak el a prófétaság Lelkén keresztül. A hittételeket egyszerűen megerősítette ez az ajándék, vagy kibővítette a fogalmat, vagy rámutatott a téves felfogásokra. Összes sarkalatos meggyőződésük egyedül a Biblián alapult, és abból is prédikáltak. Így tette azt James és Ellen White is, és az összes többi adventista úttörő is, mindig ragaszkodva ahhoz, hogy a prófétaság Lelke nem pótolja a Bibliát.

egyéni vagy csoportos tanulmányozását. A Biblia elsőbbségéről a Hetednap Adventista Egyház ma is ugyanezt a felfogást vallja.²⁸

Mielőtt megvitatnánk Ellen G. Whitenak e kialakulóban lévő csoporthoz való további viszonyát, akikből a Hetednap Adventisták lettek, szükségesnek tartjuk ezen figyelemre méltó asszony életét részletesen felvázolni.

II. Az adventi néphez küldött hírnök

1. GYERMEKKORA, IFJÚSÁGA, ÉS VALLÁSI ÉLMÉNYE – Ellen Gould Harmon, később Mrs. James White (1827-1915) születési helye Gorham, kb. 15 km-re északra a Maine állambeli Portland-től. A helybeli történelmi plakett szerint, Gorham egy 1744-ben épített erőd körül épült fel, mint „Egy Menedék és

Ellen G. White a szombattartó adventisták termékeny írója

A Maine állambeli Gorhamban élő Harmon család otthona, ahol Mrs. White született, és Ellen Gould Harmon White egy fiataalkori fényképe

Védelem az indián támadások ellen.” A kisváros a főút mentén terült el. És itt, éppen csak az erőd területén túl, gyönyörű dombon helyezkedett el a régi Harmon tanya, (képe a szembenlévő oldalon) rálátással a két tó között elterülő széles zöld völgyre – elragadó kilátást nyújtva az erdő és a rét.

Felemelő hátteret képezve, amint a Connecticut folyó átszeli a lenyűgöző New Hampshirei Fehér hegyeket. (977)

Ellen, ikernővérével egy nyolc tagú család legfiatalabb tagja volt. Napsugaras kedélyű, mindennapi gyermek volt, gyors gondolkodású és határozott. Ellen még gyermek volt, amikor Portlandbe költöztek, apja kalapos mester volt, aki az otthonában folytatta foglalkozását – az egész család segített a munkában. Itt Ellen a régi Brackett Streeti iskolába járt. Semmi különös nem volt ifjúkori éveiben. Azonban (1836-ban) amikor még csak 8 éves volt, talált egy újságot, ami beszámolt egy kitűnő angol lelkésről, aki kijelentette, hogy az Úr kb. harminc év múlva jön el.²⁹ Hazavitte az újságot a családnak, és mélyen érintette, hogy készen kell lennie a visszatérő Megváltójával való találkozásra.³⁰

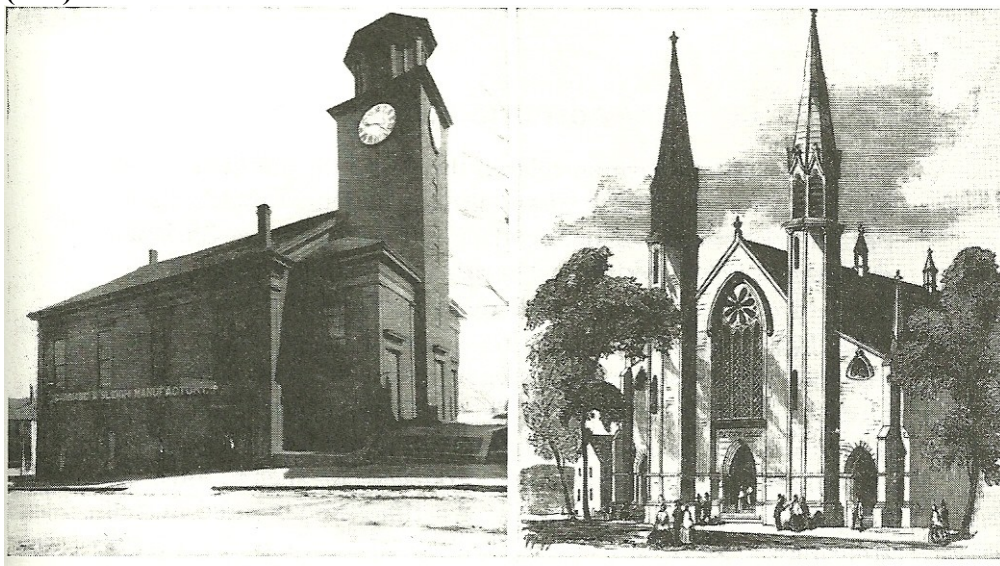
1837 és 1843 között, sok más emberhez hasonlóan, akik igyekeztek Istent megtalálni, Ellen egy lelki válságon ment keresztül. Fellázadt egy korábbi balesetből származó szomorú következmények és a vele járó betegeskedés ellen. Azonban 1840-ben a nagy Casco Streeti keresztény gyülekezetben, melynek L. D. Fleming volt a lelkésze, William Miller egy előadássorozatot tartott a második adventről, ami Portlandet és az egész államot felkavarta. A letelejtől nagy hatással volt a Harmon családra Miller világos magyarázata, és kedves, atyai magatartása, de továbbra is a Portlandi Chesnut Streeti Metodista Gyülekezet tagjai maradtak. (A két gyülekezet látképe a 979. oldalon látható) Később, ugyanebben az évben, a Buxtoni metodista táborösszejeövetelen Ellen eleget tett egy oltárhoz való hívásnak, és úgy érezte, hogy lehullott róla a teher. Attól kezdve tudta magáról, hogy ő Isten gyermeke, és rövidesen alámerítéssel megkeresztelkedett.³¹ Azonban keresztényi élete még mindig tele volt bizonytalanságokkal, néhány teológiai kérdésben – megszentelődés és különösen a gonoszok örök gyötrelme.

E lelki küzdelme közepette, 1842-ben – amikor tizenöt éves volt –, Miller a második előadássorozatát tartotta Portlandben. A második advent közelségéről szóló tanítása következtében a Harmon család megerősödött hitében. De ebben az időben a Maine-i Metodista Konferencia már elítélő határozatokat hozott Miller nézetei ellen, és elvárta lelkészeitől, hogy tartózkodjanak tanításától. A laikus egyháztagok ellen is fegyelmi eljárást indítottak. Így a Harmon család is azok között volt, akiket meggyőződésükért kizártak, köztük Ellent is.

Levi F. Stockman (lásd a 36. fejezetben) volt a Maine-i Konferencia által megfenyített metodista lelkészek egyike. Hallott Ellen Harmon egyedülálló

vallási élményéről, biztosította őt, hogy Istennek terve és célja van minden egyes gyermekével,

(979)

Fontos események a Portlandi (Maine) gyülekezetben

(Balra) Lorenzo Fleming meghívására 1841-ben és 1842-ben William Miller két előadás-sorozatot tartott a Casco Streeti gyülekezetben. Fleminget az advent hit elfogadására vezette. Rövidesen Flemint egy másik előadó lett. Ellen Harmon is itt hallotta Millert, és hasonlóan elfogadta a millennium előttré vonatkozó hitet; (Jobbra) A Chestnut Streeti metodista gyülekezet, ahonnan Ellen Harmont, Sára nővérét és szüleiket a második adventben való reménységükért 1843-ban kizárták.

és hogy valamilyen különleges munkára hívta el őt. Ez arra bátorította, hogy részt vegyen a nyilvános ima-összejöveteleken. Közvetlenül ezután elhagyta lelki szorongását és bizonytalansága is eltűnt, és folyamatosan tanúbizonyságot tett Isten átalakító hatalmáról. Tizenhat éves volt, amikor 1844 nyarán James White Portlandbe látogatott, áhítatosságával mély hatással volt rá.

2. NYILVÁNOS MŰKÖDÉSE 17 ÉVES KORÁBAN KEZDŐDIK – 1884 decemberében, amikor Ellen látogatóban volt Mrs. Elizabeth Haines barátnőjénél, néhány fiatal adventhívó nővel csendesen térdelt a családi oltárnál.³² Buzgón imádkoztak világosságért és vezetésért. Ekkor kapta első látomását, melyben lejátszódott előtte az adventi nép utazása Isten városa felé.³³

(980) Mikor Ellen Harmon elmondta látomását a megdöbben és csalódott portlandi adventhívók hatvantagú kis csoportjának, személyes ismeretük egyedülálló keresztyén tapasztalatáról, őszinteségéről, következetes életéről, és az üzenet gyakorlati jellege arra készítette őket,

hogy a menny üzeneteként fogadják el azt. Röviddel ezután egy másik látomás felfedte a hitetlenséget, vakbuzgóságot, megtévesztést és rágalmakat, melyekkel találkoznia kell, de közölték vele, hogy kötelessége továbbadni másoknak, amit Isten megmutatott neki. Lesújtotta ez a kilátás és annak ismeretlen következményei, visszariadt egy ilyen küldetéstől. Kétségbeesés nehezedett rá, és egy ideig távol maradt a nyilvános szolgálattól.

Ez a válság órája volt az életében. De az egyik Portlandi összejövetelen hirtelen fény vette körül, és ő válaszolt, „Legyen a Te akaratod szerint.” Élete ettől kezdve egy csodálatos történet. A gyengék leggyengébbikéből jó megjelenésű, ékesszóló, meggyőző szónokká és erőteljes íróvá fejlődött. Nagy gyönyörűségét lelte az Ige tanulmányozásában. Sokat olvasott, és utazásai nagymértékben kitágították életszemléletét, és segítségére voltak az igazság magyarázásában. Nyilvános működése alkalmával meggyőző erővel beszélt, azon meggyőződése alapján, hogy üzenetet hordoz Istenért és Istentől. Segítette irányítani az egyik válságból a másik válságba kerülő gyermekkorú szombattartó egyházat – mikor azt visszaélés, megosztó javaslatok, elszakadás és szegénység sújtotta.

Nem igényelte, és nem fogadta el a tévedhetetlenség szerepét, ami jelentősen különbözik attól az ihletéstől, ami az Isten Lelkének befolyása az engedelmes szolga és hírnök lelkére. Mint a régi próféták, megvilágította és alkalmazta az igazságot, és irányította hívőtársait. Nem tartott igényt a prófétai címre, jobban szerette, ha Isten „hírnökének” és „szolgájának” nevezték. **(981)** De bebizonyította, hogy a régiek méltó utóda – alázatos, komoly, hűséges és hatékony. Mikor meghalt, az abban az időben vezető new yorki hetilap az *Independent* egyik szerkesztője, miután beszámolt a Hetednapi Adventisták felemelkedéséről és világszéles elterjedéséről, kijelentette:

„Mindenben Ellen G. White volt az ösztönző és irányító. Nemesen élt, és nagy megbecsülést érdemel. Részesült-e valóban isteni látomásokban, és tényleg a Szent Lélek választása által lett felruházva a próféta adományával? Vagy egy felizgatott képzelőerő áldozata volt? Miért kellene nekünk erre válaszolni? Egyedül a Biblia tanításával lehet megtámadni az eredményt. Mindenesetre hitében és kijelentéseiben teljesen őszinte volt. Élete méltó volt arra. Nem tanúsított lelki büszkeséget, és nem keresett szennyes nyereszkezdést. Élte az életét, és munkáját prófétanőhöz méltóan végezte, a legcsodálatosabb követésre méltó amerikai.”³⁵

3. LEÍRTA AZ ADVENTI NÉP UTAZÁSAIT – Mrs. Haines otthonában, egy bensőséges imaóra alkalmával, 1844 decemberében kapta az első kijelentést, felvázolva a hívők jövő élményeit, melyeken még át kell

menniük, és a Krisztus visszatéréséről. Ez a rendkívüli üzenet világosságot adott – mint ahogy a napkelte korai ragyogása megjelenik a hosszú déli verőfény előtt. Elfeledkezve környezetéről, látta a megvilágított ösvényt, mely közvetlenül egy dicső célhoz vezetett – az Isten városához. Az adventhívők mögötti fény, melyről azt a kijelentést kapta, hogy az az Éjféli Kiáltás – ami nyilvánvalóan a jól ismert hetedik hónapi mozgalom – végigvilágította az ösvényt, melyen a keresztény zarándokok utaznak, míg csak el nem érik Isten ragyogó városát a távolba nyúló ösvény végén.

Jézus volt a vezetőjük és irányítójuk, és amíg csak szemüket Rá irányították, biztonságban voltak. Továbbá, ahogy folytatták útjukat, a világosság erősödött. Mások csatlakoztak hozzájuk, mígnem egy nagy csapat lett. Másrészt látta, hogy sokan elfáradtak, közömbössé és elégedetlenné váltak. **(982)** Az utazás sokkal hosszabbnak bizonyult, mint amire számítottak, és úgy döntöttek, hogy nem Isten vezeti őket. Az ilyenek megtántorodtak és alázuhantak az ösvényről az alattuk elterülő sűrű sötétségbe.³⁶

E kinyilatkoztatással együtt járt az a meggyőződés – amit nem lehet figyelmen kívül hagyni –, hogy el kell mondania a szétszórt, összezavart és nyugtalan adventhívőknek, amit megmutattak neki. Először Portlandben, majd szerte Új-Angliában, ez az eleven üzenet megnyugvást és bizonyosságot hozott. Elsődleges hatása az volt, hogy megerősítette a hitet Isten múltbeli vezetésében. Csalódásuk ellenére világosság volt az üzenetben – világosság, mely bevilágítja teljes jövő ösvényüket. Nem tekintettek a világra. A mennyi városba vezető ösvényen utaztak, magasan a világ felett. A leírás nem magyarázta meg csalódásuk *természetét*; erre személyes bibliatanulmányozás során kellett rájönniük. De ne vessék el bizodalmaikat, mert Jézus vezeti őket. És sokáig biztonságban voltak, de csak addig, amíg Rá függesztették tekintetüket. Nem kell elfáradniuk, mert hosszú az út – „egy nagyon hosszú út” –, hanem tartsanak ki az út végéig.

A szentek üldöztetést fognak szenvedni, de az Úr megszabadítja őket, mert „Elégséges az én kegyelmem számotokra”. A gonoszok megrémülnek, mikor látják Krisztust eljönni másodszor dicsőségesen, és vele mind a szent angyalokat közelegni. Akkor következik az alvó szentek feltámadása, a boldog viszontlátás, az üvegtengerhez való felemelkedés, és a bevonulás a szent városba, ahol Isten trónja áll, az élet folyója folyik, és az élet fája nő. Ez volt a látvány, mely feltárult előtte.

Azt feltétlenül fontos megjegyezni, hogy Ellen első látomását nem tekinthetjük úgy, mint valamilyen személyes meggyőződéséből, vagy

bármelyik barátjától, vagy a portalandi társaságtól származó témát. Inkább ez azoknak a teljes ellentéte volt. Ő, és azok is rájöttek, hasonlóan mint a millerita vezetők ezt megelőzően, **(983)** hogy az Éjféli Kiáltás mozgalom egy tragikus tévedés lehetett. Azt a tényt, hogy Jézus nem jött el, annak a bizonyítékának vették, hogy a 2300 évre vonatkozó időszámításuk, ami október 22-én ér véget, hibás volt. Azonban a látomásban az Éjféli Kiáltást úgy tekintették, mint egy óriás reflektorból behatoló ragyogó fénysugarat – egy maradandó igazságot, melynek az volt a hívatása, hogy egészen Isten városáig bevilágítsa az adventi nép útját. Ezt elfogadták. És az a tény, hogy ez saját személyes meggyőződése megváltoztatását, valamint a másokét is szolgálta, erős bizonyítéka annak, hogy a látomás nem a saját öntudatából származott.

4. LÉLEKMENTŐ BEFOLYÁSA – Mialatt a hetedik hónapi mozgalom álláspontjait jobbról is és balról is elvetették, Ellen Harmon azonosította magát azokkal, akik állították, hogy Isten biztosan vezette őket abban a nagy mozgalomban, és lépésről lépésre haladtak előre Isten gondviselésében, tanulmányozva Isten ígését, míg csak az igazság világos rendszere fokozatosan ki nem alakult. 1844-től kezdve azt tanította, hogy emberi gyengeségei és tévedései ellenére a Miller-mozgalom teljesítette az isteni szándékot, és megerősítette meggyőződésükben a hűségeseket, hogy nagyobb világosságot adhasson nekik, amint arra szükség lesz.

Mikor a hívás elérte Ellen Harmont 1844 decemberében, hogy Istentől származó különleges üzeneteket képviseljen, volt már néhány éves tapasztalata, melyeknek az volt a célja, hogy előkészítse őt erre a szolgálatra. Négy és fél éven át, élete legfogékonyabb szakaszában, Ellent érdeklődését teljesen lekötötte az, hogy felkészüljön Krisztus eljövételére, és tevékenyen kivége részét abban, hogy megismertesse másokkal a Megváltót, akit megtalált, és akiben hitt, aki nemsokára visszatér. A Miller-mozgalom „1843” szakaszában imacsoportokat szervezve barátaiból buzgón munkálkodott lánytársaiért, hogy Krisztushoz vezetve őket. Így első látomása 1844 utolsó hónapjában, és a felhívás, hogy adja át az üzeneteket az embereknek, olyanhoz jött, **(984)** aki imádkozva terhet viselt, és tevékenyen részt vett a barátaikért való személyes munkában. Akkor elképzelhetetlen volt számára, hogyan kezdődik el egy életen át tartó, három kontinensre kiterjedt, szinte példátlan nyilvános biznyságtéves, igehirdetés és írás munkája.

5. HELYTELEN MEGNYILATKOZÁSOK NÉPSZERŰ ELŐÍTÉLETET IDÉZNEK ELŐ – Azonban Ellen White küldetését nem fogadta el a volt milleriták

nagytöbbsége. Az irvingisták fanatizmusa miatt az angliai adventisták körében ellenérzéssel voltak a lelki ajándékok bármiféle megnyilvánulásával és az állítólagos látomások bizonyos vallásos folyóiratokban való közzétételével szemben. Az „Elvekről való nyilatkozat”, melyet a bostoni adventisták 1843 májusában elfogadtak, a következőket tartalmazza:

„Egyáltalán nem bízunk meg semmiféle látomásban, álomban, vagy egyéni kijelentésben. ‘Mi a polyva, a búzához képest? – mondja az Úr.’ Elutasítunk minden fanatizmust, és mindent, ami különködésre, mértéktelenségre és erkölcstelenségre vezetne, azt, ami rossz fényt vethetne jó ügyünkre.”³⁷

John Starkwather fanatizmusa és Dr. C. R. Gorgas esete ellenséges álláspontot és hatást váltott ki minden további „különleges világosság”-gal szemben, melyet az adventisták Közös Konferenciáján a New York állambeli Albanyban 1845 májusában³⁸ elfogadtak. És a new yorki értekezleten, ami hamarosan követte, ez történt:

„Elhatároztuk, hogy nem bízunk meg semmi új üzenetben, látomásban, álomban, nyelvben, csodában, rendkívüli ajándékban, jelenésben, benyomásban, mely lelkekre vagy tanításokra, stb. stb. vonatkoznak, melyek nincsenek összhangban Isten hamisítatlan Igéjével.”³⁹

Ellen G. White gyakran szembesült az említett túlkapásokkal és fanatizmussal, de az ő saját élete és bizonyosságtevése teljesen más volt. Az övé megnyugtató hatással volt a csalódás utáni zűrzavarban. Sok ezer adventhívő egyesült a különböző egyházakból és a világból a Krisztus visszatérésére való várakozásban. És amikor az nem következett be, az egység köteléke, **(985)** ami összetartotta őket, elszakadt. Szélsőségesek tűntek fel, hogy nyugtalanítsanak és zavarjanak. Ellenkező vélemények hangzottak el, és mindenfelé egymásnak ellentmondó kiadványok jelentek meg. Fanatizmus dörömbölt a „kis nyáj” ajtaján, ahogy nevezték őket.

Úgy hitték a szombattartó adventisták, hogy e feszült körülmények alatt éledt újjá a prófétaság ajándéka. Nem új tanításokra adatott – ragaszkodtak hozzá –, hanem hogy megfeddjék a hamis és fanatikus tanításokat, és megerősítő jóváhagyással lássák el az Ige azon igazságait, melyeket korábban szorgalmas ima és tanulmányozás által ástak ki egyének vagy csoportok, akik buzgón kutattak világosságért a „kis nyáj” bátorítására és irányítására.

Továbbá a mesmerizmus és hipnotizálás abban az időben divatos hullámát hamarosan nyomon követte a spiritizmus éles előretörése. Felszólították Ellen White-ot, hogy szálljon szembe ezekkel, és leplezze le őket, éppen úgy, mint a mozgalom kezdetén a fanatizmust és a tévedéseket.

Tizenhét éves korában bizonyosságot tett arról, hogy akik újabb időpontokat határoznak meg az Úr eljövetelére, hibát követnek el. Írás, előadások tartása és tanácsadás lett a munkája.⁴⁰ És idővel ő szólította meg napjai legnagyobb hallgatóságát, olyannyira, hogy a korabeli vezetők elismerték egyedülálló szóközi képességét.

6. ÍRÁSAINAK SZÉLES A HATÁSKÖRE ÉS BEFOLYÁSA – Bár Ellen White soha nem tanult teológiát vagy egyházigazgatást, és sohasem viselt egyházi hivatalt, mégis alapvető elveket határozott meg és alkalmazott, melyek nagymértékben elősegítették egy nagyon hatékony szervezet létrehozását. És figyelemreméltó az is, hogy sokféle témát milyen éles elméjűen tárgyalt meg – a megváltás, és annak minden szakasza; tanítások a szülőknek, öregeknek, fiataloknak; tanácsok az otthon és társadalom, az egyének és a gyülekezetek számára. Mélyreható írásai foglalkoznak a gazdagok és szegények egyenlőségével és szabadságával. Hangsúlyozzák az egészség, nevelés, mértékletesség, evangélizálás, józan pénzkezelés **(986)** és az egész világra kiterjedő küldetés fontosságát. Behatolnak az igehirdetés szívébe, és kijelentik a lélekmentés nagy, alapvető elveit.

Az egyházra vonatkozóan foglalkozott a határozott hitelvi alapokkal, lelki erővel és a bibliai renden alapuló egyházszervezéssel. Továbbá üzeneteket közvetített a Biblia ihletett voltáról és érvényességéről, amikor minden irányzat kétkedő és a legkritikusabb volt a Szentírás elvei iránt, és mikor az értelmezést a titokzatosság felhőivel vették körül. Írásai védő bástyaként álltak a fejlődésemélet növekvő áradatával szemben, mely kezdett végigsöpörni az országon.

Szóval, és tollából áramló kötetek folyamatos kiadásával⁴¹ Mrs. White mélyreható befolyást gyakorolt a növekvő egyházra. És a világ, ezt szemlélve, elismerte különleges ajándékát, mely jelentősen segítette a Hetednapi Adventista Mozgalom felépítését, és a fiatal szervezetet átsegítette nehéz kezdeti szakaszán. Egy évszázaddal ezelőtt az ő bátorító hangja erősítette a közhangulatot és bátorította a szegénység-sújtotta szombattartók magját. Az ő feddése hallgattatta el a fanatikusokat és szélsőségeseket. Az ő hangja hívott fel szorgalmas bibliatanulmányozásra és szentebb életre. Ragaszkodott a világmisszióhoz, és az iskoláknak egy különleges fajtáját, kiadóállalatokat és egészségügyi intézeteket sürgetett, melyek megfelelnek saját különleges szükségleteiknek.

7. FIGYELEMREMÉLTÓ ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA – Kiterjedt utazásaitól eltekintve Mrs. White 30 évig élt a Michigan állambeli Battle Creekben, és 15 évig a Kaliforniai St. Helenához közel, ahol 1915-ben meg is halt. Két évet töltött

Európában (1885-1887), és kilenc évet Ausztráliában (1891-1900). Sohasem volt felszentelve a szokásos értelemben⁴², és nem választották meg egyházi tisztségviselőnek vagy nem nevezték ki hivatali beosztásba. Lelki bizonytalanság korában nőtt fel, mikor Amerikát lekötötték a történelmi, vallási és társadalmi viták és kísérletek. Mrs. White befolyásának és tanácsának súlya **(987)** mindig a kor legnagyobb erkölcsi és fizikai reformjai mögött állt. A rabszolga-válság idején mindig a szabadság és az emberiség egyéni jogainak érdekében írt; a mértékletességi reformban mindig az élvonalban járt, megelőzve másokat az étvágy alapvető korlátozására vonatkozó tanításban – nemcsak a szeszfogyasztás, hanem a dohány, kábítószer, élnépesítő szerek és káros ételek tekintetében is – egy pozitív, kiegyensúlyozott egészségfejlesztési programmal, ésszerű életmód segítségével.

Nem oktatott egyetemeken, és nem voltak befolyásos kapcsolatai. Nem volt kimagasló testi ereje vagy személyes szépsége, ami gyakran jellemző a történelemben kiemelkedő szerepet vitt nőkre. De amikor megható ékesszólással megszólalt egyszerű elmelvényén, ezek hallgatták lenyűgözve. Fáradhatatlan programjai, állandó nyilvános előadásai és hatékony írásai szinte példátlanok voltak. Megdöbbentő a több mint 20.000 oldalnyi könyv kéziratának és mintegy 3.000 folyóirati cikk megírásának fizikai megterhelése.⁴³ Irodalmi teljesítményének terjedelme hihetetlen, mégis sokan, a század legkiválóbb irodalmi tekintélyei őszintén csodálták az általa készített könyvek jellegét. Szakembereket ejtett bámulatba tudása és alapvető elvek ismerete a saját és mások teljesen eltérő szakterületein.

8. JELENTŐSÉGTELTJES ELISMERÉS EGY KÖNYÖRTELEN KRITIKUSTÓL – Mint említettük, nem volt hivatalos állása az egyházban. Nem volt a viselkedésében semmi elbizakodottság – nem volt tolaodó, nem tartott igényt személyes tekintélyre, felsőbb fokú bölcsességre, feddhetetlenségre vagy tévedhetetlenségre. De rendíthetetlen bátorsággal hirdette üzenetét, melyre utasítást kapott. Mialatt Debóráat régen prófétanőnek nevezték, ő, mint „Izráel anyja” is ismert volt. Ugyanez igaz volt Mrs. Whiteról is. A prófétaág ajándékának birtoklása – szomszédai szerint – nem tette különös és rendkívüli személylő. Bár a maradék egyház hírnőkének tekintették, **(988)** ugyanakkor egy normális, természetes, kedves személy volt, segítőkész barát és szomszéd, anya és feleség otthonnal és gyermekekkel, akit a gyülekezetben és a közösségben tiszteltek istenfélő élete és befolyása következtében.

Mrs. White legelkeseredettebb és legkönyörtelenebb bírálója Dudley M. Canright, volt Hetednapi Adventista lelkész, aki jól ismerte őt, eljött testvérével együtt a temetésére. Fivére mondta el az esetet:

„Csatlakoztunk a lassan mozgó tömeghez, és újra a koporsó előtt álltunk. Fivérem rátette kezét a koporsó oldalára, és míg könnyek peregtek végig az arcán, megtörtén ezt mondta: 'Elment egy nemes, keresztény asszony.'”⁴⁴

JEGYZETEK

1. Lásd *Prophetic Faith* I. kötet 26-29. o. Plummer a próféta három fő funkcióját határozza meg: „(1) *Valakiről beszélő*; egy olyan valaki, aki beszél . . . Istenről; – egy isteni hírnök, követ, tolmács, vagy szószóló. (2) *Előre megmondó*; egy olyan valaki, aki különös üzenetet kézbesít előre a világnak – kihirdető, előhírnök, vagy hírnök. (3) *Megjövendőelő*; egy olyan valaki, aki előzetesen megmondja, hogy mi következik be; a jövőbeli események előre jelzője . . . Mind a zsidó, mind az őskereszténs közösségekben a próféták voltak az Isten és az egyház közötti közlés eszközei.” (Alfred Plummer, *The Pastoral Epistles*, 6. fejezet 65, 66, megjegyzés az I. Tim. 1:18-20-hoz.) Lásd még C. von Orelli, „*Prophecy, Prophets*”, *The international Standard Bible Encyclopedia*, 4. kötet 2459.o.
2. Lásd W. T. Davison, „*Prophecy, Prophets*,” James Hastings, *Dictionary of the Bible*, 759. o.
3. Lásd *Prophetic Faith*, I. kötet 117-124. o.
4. *I.m.* 125-134. o.
5. *I.m.* 136-148. o.
6. *I.m.* 150-060. o.
7. Hozzávetőleges keltezésük szerint, lásd *Prophetic Faith* I. kötet. 58, 59. o.
8. A racionalista magyarázatok elégtelenségét E. König „*Prophecy (Zsidó)*” James Hastings *Vallás és etika enciklopédiája* által mutatta ki, I. kötet 391 o.; C. von Orelli, „*Prófécia és a próféciai hivatal*”, *Az új Schaff-Hercog féle vallási tudomány enciklopédiája*, IX. kötet. 275, 276. o.
9. A Vatikani Zsinat „*Első dogmatikus alkotmány Krisztus egyházára*” 4. fejezet Philip Schaffnak *A kereszténység hitvallása* című művében II. kötet 270. 271. o.
10. J. C. Lambert, „*Próféta (Újtestamentumban)*”, Hastings *Bibliai Szótárában*, 756. o. Wesley azt mondja, hogy az első szeretet elhagyása és az egyházban lévő hitehagyás volt az igazi ok, amiért a Szentlélek rendkívüli ajándékai már nem voltak megtalálhatók a keresztény egyházban; mert a keresztények a pogányság felé hajlottak, és csak egy halott formáság maradt. („*A legkitűnőbb módszer*”, 89. prédikáció *John Wesley Jelenésekről* szóló művében, VII. kötet 27. o.)
11. Mint Moffatt mondja: „Ne vesd meg a prófétai kinyilatkoztatást, hanem próbáld meg mindet, tartsd meg a jó dolgot, és tartózkodj mindenfajta gonosztól.”
12. „*A Jézus (vagyis általa igazoltan) biznyságtétele vagy tanúbiznysága (vagyis megnevezve) a prófétaság lelke.*’ Ez... konkrétan azokra a testvérekre vonatkozik, akik Jézus biznyságtételét prófétai ihletésként birtokolják. Jézus biznyságtétele gyakorlatilag megegyezik Jézus kijelentésével (Jel. 22:20.) Ez Jézus kinyilatkoztatása önmagáról (végső soron az Istennek köszönhetően), amely a keresztény prófétákat befolyásolja.” (James Moffatt, magyarázat a Jel. 19:10-hez, a W. Robertson Nicol által kiadott *The Expositor's Greek Testament* V. kötet 465. oldalhoz)
13. Lásd még W. T. Davison, op.cit., 760. o; Andrew C. Zenos, „*Prophecy, Prophet*”, Funk and Wagnalis *New Standard Bible Dictionary* 741. o.

14. Denton E. Rebok, „A Prófétaság Lelke a maradék gyülekezetben” *A mi szilárd fundamentumunk*, I. kötet 228, 229.
15. A szentély és a szombat, lásd: 903, 955. o. A vezetőkkel való viszonyáról, akik később kifejlesztették és rendezték a felekezeti tanítást, lásd: 1046. o.
16. Ő maga sürgette, hogy ezt ne tegyék. (Lásd: Ellen G. White, *Bizonyságtételek* I. kötet. 328. o.)
17. A prófétálás ajándékát a Prófétaság Lelkének nevezték, mivel a Biblia újra és újra megjegyzi, hogy az ilyen embereket az Úr Lelke „indította”, hogy üzenetüket tovább adják. (Lásd: IV. Móz. 11:25-26; I. Sám. 10. 2-10; Ezék. 11:24-25.) Ezt a kifejezést sok kommentátor és más írók is használták. (pl: A. C. Zenos, op. cit., 743. o; C. von Orelli, „Prophecy and Prophetic Office”, in *The New Schaff-Herzog Encyclopedia of Religious Knowledge*, IX. kötet 274; J. C. Lambert, op. cit., 764. o.)
18. James White vezércikk, *Present Truth*, 1849. december 40. o.
19. James White, vezércikk, „Az evangéliumi egyház ajándékai” *Review and Herald*, 1851. április 21. 70. o. (1854. október 3-án újra kiadva 61. o; a szerzők egy másik szerkesztőségben hitelesítették. 1855. október 16. 61. o.)
20. E. G. White, *Keresztény tapasztalatok és látomások* (1851) 64. o.
21. E. G. White, *Bizonyságtételek II. kötet* 455. o.
22. *I. m.* 606. o.
23. Vö. Ezék. 11:5. 24. – „És esék reám az Úr Lelke, és mondá nekem: Mondjad, így szól az Úr.” „A Lélek pedig felvőn engem, és vive.... látásban az Úr Lelke által.”
24. I. Pét. 1:11. - „... a Krisztusnak ő bennük lévő Lelke, aki eleve bizonyságot tett.” II. Pét. 1:21. – „Mert sohasem ember akaratából származott a prófétai szó; hanem a Szent Lélektől indítva szólottak az Istennek szent emberei.”
25. Pál hasonlóan kijelentette azt, hogy „Jézus bizonyságtétele” és a „Isten bizonyságtétele” ugyanaz. (I. Kor. 1:6; 2: 1; vö. II. Tim. 1:8.)
26. E. G. White, „Egy nyílt levél”, *Review and Herald*, 1903. január 20. 15. o.
27. Denton E. Rebok, Az adventista vezetők, tanítók és prédikátorok 1952. évi Biblia konferencia titkára fő előadásában erőteljesen megismételte ezt a változatlan álláspontot. Határozottan kijelentette, hogy E. G. White írásai „semmiképpen nem teszik feleslegessé, nem múlják felül vagy nem helyettesítik a Szentírást.” (D. E. Rebok, op. cit., 250. o.)
28. A Prófétaság Lelkének ajándékáról való tárgyalások leginkább a következő munkákban érhetők el: D. E. Rebok, *az idézett műben*, 191-298. o; Francis M. Wilcox, *Jézus bizonyságtétele* (1944); B. Haxness, *A Prófétaság ajándéka, A második nagy advent mozgalom* (1905); Lewis H. Christian, *A lelki ajándékok gyümölcse* (1947); W. E. Read, *A Biblia, a Prófétaság Lelke és az egyház* (1952); és A. W. Spalding, *There Shines a Light* (1952).
29. Talán Edward Bickersteth vagy John Cumming volt. Azokban a napokban néhány angol író úgy tekintett 1866-ra, mint a lehetséges világ végére, bár sokkal többen tekintettek úgy 1843-ra vagy 1844-re. (Lásd: *Próphetic Faith*, III. kötet 744, 745. oldalán a táblázatot) Az ő első értesülése a közelgő adventről egy angol lelkészről származott.
30. E. G. White, *Life Sketches*, 20. o. Ez a rész a *Life Sketches*-en alapul; A. W. Spalding gyönyörű leírása a *Captains of the Host*-ban, 62-76. o.
31. Az egyik legérdekesebb látványosság Portlandben, a nyugati öböl mentén az egykori arisztokrata lakóövezetben Longfellow szülőhelye, – most egy régimódi háromemeletes ház, egy ipari rész közepén és vasúti pályákkal szabdaltnak területen. Azonban térjünk vissza Longfellow idejéhez, egy gyönyörű homokos tengerparthoz, közvetlen a ház előtt, ami a metodisták kedvelt keresztlő helye volt. (Spalding, *Lábnymok*, 63. o.) Bár ők nem

hangsúlyozták az alámerítést, mint a baptisták, de jelöltjeiknek szabad választást engedtek a meghintés és az alámerítés között. Ellen Harmonnak viszont meggyőződése volt, hogy szükséges az alámerítés.

32. E. G. White, *Life Sketches*, 64-68. o; valamint az ő *Keresztény tapasztalata és tanításai* 57-61.o; *Bizonyságtételek I. kötet* 58-61.o; és a *Keresztény tapasztalatok és látomások* (1851) 5. o.
33. Lényegében ugyanaz volt a látomás, amit a vonakodó Hazen Foss számára mutatott be, tanulmányozásra az episzkopális lelkésznek, aki azt a megbízatást kapta, hogy vigye a bizonyítékot a Portland környékén élő megtévesztett adventistáknak. De ő úgy érezte, hogy az újabb csalódás által be lett csapva, visszautasította, hogy elmondja azt, ami neki megmutattak. Azután szomorúan győződött meg róla, hogy Isten Lelke elhagyta őt. (Loughborough, *A második nagy Advent Mozgalom*, 182-183. o.)
34. 34. E. G. White 1905, 140. kézirat; vö, az ő 1906. július 26-án 8. 9. o. a *Review and Herald*-ban megjelent „Egy hirnök” című cikkével.
35. Vezércikk, „Egy Amerikai próféta” *The Independent*, 1915. augusztus 23.
36. Ezt először a Day-Starban (Cincinnati) 1846. január 24. 31. o., és E. G. White *Keresztény tapasztalatok és látomásokban* (1851.) 9-13. o. egy hosszabb közlemény részeként kinyomtatták, (bekerült az ő *Korai Írásaiba*, 14-17. o.) és külön-külön a *Lelki ajándékok II. kötetébe* (1860) 30-35. o. és *Life Sketchesbe* (1915) 64-68. o.
37. „Az elvekről való nyilatkozat”, *Signs of the Times*, 1843. június 7. 107. o.
38. Lásd, *Advent Hirnök*, 1845. május 14. 107. o.
39. „Az 1845. május 6-án kezdődő New York-i Adventista Konferencia”, *Advent Hirnök*, 1845. május 21. 118. o.
40. E. G. White, *Life Sketches*, 85-94. o.
41. Lásd. E Függelék.
42. Ugyanakkor rendelkezett lelkési hitelesítéssel.
43. Lásd E Függelék
44. Idézet William A. Spicertől, *A Prófétaság Lelke az advent mozgalomban*. 127. o.